

Nefndarsvið Alþingis
Félags- og tryggingamálanefnd
v/Austurvöll
150 REYKJAVÍK

Alþingi
Erindi nr. **Þ 138/1992**
komudagur **6.5.2010**

Reykjavík, 5. maí 2010
EBG/--

Efni. Umsögn um frumvarp til laga um greiðsluaðlögun einstaklinga á 138. löggjafarþingi, þskj. 950 – 560. mál
Tilv. 2010050002

Frumvarpið barst Bændasamtökum Íslands til umsagnar með bréfi frá nefndarsviði Alþingis, dags. 21. apríl 2010.

BÍ ítreka með umsögn þessari þau sjónarmið sem komu fram í umsögn BÍ, dags. 12. febrúar 2009, um 281. mál á 136. löggjafarþingi. Þannig leggja BÍ til að ákvæðum 2. gr. frumvarpsins verði breytt á þann veg að lögin geti einnig náð til þess sem telja má einyrkjarekstur þar sem atvinna og heimili tvinnast að verulegu leiti saman.

Þessi breyting er nauðsynleg til þess að frumvarpið gagnist bændum en eins og kunnugt er tvinnast heimili og rekstur mjög oft þar saman og starfsstöð búrekstrar er jafnframt heimili eigenda og fjölskyldna þeirra. Lögunum er ætlað að taka til greiðsluvanda einstaklinga en ekki fyrirtækja en BÍ leggja þunga áherslu á að staða bænda að þessu leyti er sérstaks eðlis

Með einyrkjarekstri er átt við rekstur þar sem vinnuframlag þeirra einstaklinga, t.d. hjóna eða fjölskyldu sem stendur að búrekstri, er uppistaðan í vinnuframlagi á viðkomandi búi. Hér má einnig tiltaka sjónarmið sem lúta að þjóðhagslegu mikilvægi rekstrar, í tilviki bænda með tilliti til matvælaöryggis og byggðamála. Rétt er einnig að benda á að í flestum tilvikum bænda er jörðin með öllum mannvirkjum, þ.m.t íbúðarhúsi, ein veðheild.

Samhljóða ákvæði og hér er fjallað um í X. kafla a. 3. þáttar laga nr. 21/1991 um gjaldprotaskipti o.fl. hefur ekki verið talið girða fyrir að skuldari leiti nauðasamnings til greiðsluaðlögunar, hvíla á honum ábyrgðarskuldbindingar vegna atvinnureksturs í hlutafélagi eða einkahlutafélagi. Slíkar ábyrgðir hvíla á skuldara á grundvelli samninga en ekki ótakmarkaðrar ábyrgðar. Þetta hefur Hæstiréttur Íslands staðfest með **Hrd. 273/2009** og **Hrd. 54/2010**.

Um ábyrgðir vegna atvinnureksturs með ótakmarkaðri ábyrgð gilda önnur sjónarmið. Í V. kafla athugasemnda við frumvarp það sem hér er til umsagnar koma fram sjónarmið um þegar skuldir eiga rót sína að rekja til atvinnurekstrar, sbr. 3. mgr. 2. gr. frumvarpsins. Þar kemur fram að rétt sé að hafa í huga hvort það skipti verulegu máli fyrir samfélagið hvort skuldir, sem eiga rót sína að rekja til atvinnurekstrar, falli undir greiðsluaðlögun. Þetta eigi við ef höfnun umsóknar leiðir til þess að starfsemi leggst niður og fólk missir atvinnu. Í tilviki bænda er það ekki einungis svo að í mörgum tilfellum er hætt á því að starfsemi þeirra leggist niður en aukreitis þannig að fólk missir heimili sitt. Ekki þarf að fjölyrða um mikilvægi þess fyrir samfélagið að bændur geti leitað raunhæfra leiða til þess að ráða bót á fjárhagsvanda sínum. Það má því líta svo á að bændur kunni að geta nýtt sér úrræðið með hliðsjón af framangreindu. Þí leggja hins vegar áherslu á, þrátt fyrir framangreint, að kveðið verði sérstaklega á um það með einum eða öðrum hætti að bændur geti nýtt sér úrræðið, að uppfylltum nánar tilgreindum skilyrðum, þrátt fyrir að skuldir þeirra megi rekja að einhverju eða verulegu leyti til atvinnureksturs sem þeir starfrækja á eigin kennitölu.

Ef bændur hafa atvinnurekstur sinn í félagaforni með takmarkaðri ábyrgð hafa lánastofnanir yfirleitt krafist fullrar veðsetningar allra eigna bænda, þ.á m. íbúðarhúsnæðis, og því tvinnast atvinnu- og heimilisrekstur þeirra óhjákvæmilega saman. Þí telja mikilvægt að staða þessarar mikilvægu starfsstéttar verði rétt af með tilliti til þess sérstaka eðlis sem fjallað er um í þessari umsögn.

Þá vilja Þí benda á þann augljósa hagsmunaaðrekstur þegar kemur að málsmeðferð greiðsluaðlögunar. Umboðsmanni skuldara er ætlað að veita skuldara endurgjaldslausa aðstoð við að semja umsókn um greiðsluaðlögun og afla gagna, sbr. 5. gr. frumvarpsins. Þá er umboðsmanni skuldara enn fremur ætlað að taka ákvörðun um afgreiðslu á þessari umsókn, sem samin var af starfsmanni embættisins, skv. 8. gr. frumvarpsins, Auk þess er starfsmönnum embættisins ætlað að annast umsjónarmennsku með greiðsluaðlögun skuldara skv. 10. gr. frumvarpsins og eftir atvikum senda kröfu um þvingaða greiðsluaðlögun til héraðsdóms, sbr. 20. gr. frumvarpsins. Starfsmönnum sama embættis er samkvæmt þessu bæði ætlað að semja umsókn og einnig taka afstöðu til hennar á síðari stigum.

Virðingarfyllst
f.h. Bændasamtaka Íslands

Elías Blöndal Guðjónsson
lögfræðingur